

Skrevet av: Martin Hoff

Kommentert av: Ole Kristian Holtmark, Advokatfirmaet Hjort

Generell kommentar:

Jeg vil i det følgende kommentere positive og negative sider ved besvarelsen som har vært relevant ved karaktersettingen. Gjennomgangen tar også sikte på å påpeke enkelte generelle poenger som det kan være greit å huske på ved oppgaveskriving.

Gjennomgangen illustrerer at besvarelsen har noen svakheter. Besvarelsen holder imidlertid et nivå som ligger klart innenfor beste karakter. I praktikumsdelen utmerker kandidaten seg positivt ved at fremstillingen er ryddig og strukturert. Kandidaten er særlig flink til formulere argumentene på en presis måte, i tillegg til at vedkommende har gjennomgående god kontroll på det materielle. I teoridelen bærer besvarelsen preg av en god evne til selvstendig refleksjon og en fremstilling som er lett å følge.

Praktikumsdel

Twisten mellom Marte Kirkerud og Storevik kommune

Den overordnede problemstillingen er om Storevik kommune er erstatningsansvarlig overfor Marte Kirkerud som følge av skadene hun pådro seg i teltet på skoleavslutningen.

Kommentar: Kandidaten formulerer hovedproblemstillingen på en presis måte. Det er ikke nødvendig med en mer detaljert problemstilling på dette stadiet.

Det følger av samstemt rettspraksis at erstatningsansvar betinges av en erstatningsrelevant skade, et ansvarsgrunnlag hos påstått skadevolder og adekvat årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og skaden.

Utgangspunktet er at en erstatningsrelevant skade er et økonomisk tap eller annen negativ effekt som kan verdsettes i penger, jf. bred rettspraksis.

Det er på det rene at Marte har blitt påført et økonomisk tap når hun er blitt varig ufør, og derfor går glipp av fremtidig arbeidsinntekt. At personskader har erstatningsrettslig vern følger også forutsetningsvis av i skadeserstatningsloven (skl.) § 3-1.

Kommentar: Kandidaten får raskt frem hvilke grunnvilkår som gjelder for erstatningsansvar og behandler skadevilkåret kort og presist. Det er fint at det ikke brukes unødvendig tid på denne typen innledende klargjøringer. Kandidaten burde imidlertid helst fått frem hvilken konkret skade Marte har blitt påført.

Etter dette har Marte lidt en erstatningsrelevant skade.

Det neste spørsmålet blir om det foreligger et ansvarsgrunnlag som gjør Storevik kommune ansvarlig for Martes skade.

Marte anfører at kommunen er ansvarlig ettersom lærerne i teltet handlet uaktsomt. Det er derfor nærliggende å drøfte ansvarsgrunnlag etter arbeidsgiveransvaret i skl. § 2-1.

Kommentar: Dette er et eksempel på en fornuftig sammenkobling mellom partens anførsel og problemstillingen som skal drøftes. Det er nok uansett opplagt at arbeidsgiveransvaret må vurderes, men anførselen om at kommunen står ansvarlig er en fin inngang til den videre vurderingen.

Partene er enige om at det ikke foreligger grunnlag for ulovfestet objektivt ansvar eller ansvar for uforsvarlig ordning. Disse ansvarsgrunnlagene vil derfor ikke bli behandlet.

Kommentar: Ryddig å påpeke dette, men strengt tatt ikke nødvendig.

Det følger av skl. § 2-1 nr. 1 første punktum at "[a]rbeidsgiver" er ansvarlig for skade som en "arbeidstaker" volder "uaktsomt" under "utføring av arbeid". Videre skal det tas hensyn til om "de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten (...) er tilsidesatt".

Kommentar: Det kan fremstå omstendelig å trekke frem alle vilkårene samlet på denne måten. Det gir imidlertid leseren god oversikt over hva som skal behandles. Ettersom kandidaten ikke gjengir bestemmelsens første ledd i sin helhet, så får man også en pekepinn på hvilke vilkår som krever særlig oppmerksomhet. Enkelt og godt metodisk grep.

I skadeserstatningslovens forarbeider fremgår det at passusen "de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten" fanger opp anonyme og kumulative feil. Når både Peder Ås og Kari Holm løp fra Marte i teltet, skal derfor begge lærernes opptreden bedømmes under ett.

Kommentar: Det er normalt uheldig juridisk metode å trekke frem forarbeidene før man har nevnt noe om ordlyden. I dette tilfellet er det imidlertid fornuftig å klargjøre poenget allerede innledningsvis. Det ville vært unødvendig omstendelig å først påpeke at anonyme/kumulative feil ikke følger eksplisitt av ordlyden.

Siden Storevik kommune har Peder og Kari i "sin tjeneste", er de å betrakte som deres "[a]rbeidsgiver", jf. skl. § 2-1 nr. 2 jf. nr. 1 første punktum.

Stillingen som lærer innebærer videre at Peder og Kari "gjør arbeid" for kommunen, og derfor å regne som "arbeidstaker[e]", jf. skl. § 2 -1 nr. 3 første punktum jf. nr. 1 første punktum.

Selv om skaden inntraff på et arrangement utenfor vanlig arbeidstid, opptrådte Peder og Kari i rollen som lærere og klasseforstandere på skadetidspunktet.

Skaden inntraff dermed under deres "utføring av arbeid" for kommunen, jf. skl. § 2 - 1 nr. 1 første punktum.

Kommentar: Igjen er det fint at kandidaten bruker få ord på disse opplagte vilkårene. Selv om kandidaten fatter seg i korthet bør man merke seg at det samtidig fremgår tydelig hvorfor vilkårene er oppfylt.

Spørsmålet blir da om Ås og Holm handlet "uaktsomt» da Marte skadet seg i teltet, sett i lys av de krav Marte med rimelighet kan stille til kommunen, jf. skl. § 2-1 nr. 1 første punktum.

Kommentar: Enkel og presis problemstilling. Henvisningen til forventningene til kommunene gir leseren en god forståelse av hva som nå skal drøftes.

I skadeserstatningslovens forarbeider og bred rettspraksis, er det stadfestet at vilkåret "uaktsomt" peker hen på den ulovfestede culpanormen slik den er utviklet i rettspraksis og teori. Kjernen i vurderingen beror på om påstått skadevolder burde reagert på risikoen for skade.

Kommentar: Metodisk feilskjær av kandidaten ettersom ordlyden ikke behandles før uttalelser fra forarbeidene og rettspraksis trekkes frem. Slike feil ved den grunnleggende juridiske metoden utgjør et klart trekk. Det er fint at kandidaten får frem hva som er kjernen i culpavurderingen, men det er igjen en klar svakhet at man ikke får frem at dette også følger direkte av ordlyden.

Den videre problemstillingen blir derfor om Peder Ås og Kari Holm burde reagert på risikoen for skade da teltet begynte å falle sammen, sett i lys av de krav Marte med rimelighet kan stille til kommunen.

Kommentar: Igjen en presis og konkretisert problemstilling som tydeliggjør hvilken vurdering som nå skal foretas. Denne typen presiserende problemstillinger er ofte et godt metodisk grep. Det bidrar til en oversiktlig fremstilling og man illustrerer at man har god kontroll på vurderingstemaet.

Først må det avgjøres hvilke krav Marte rimeligvis kan stille til kommunen.

Kommentar: Materielt og metodisk fornuftig at dette behandles først.

I forarbeidene og rettspraksis, blant annet Statsansvarsutredningen og Tirannadommen, tas det til orde for lempelige aktsomhetskrav når det offentlige driver servicebistand-, eller kontrollvirksomhet. Skolevirksomhet vil typiske være en bistandsvirksomhet som kommunen driver. Dette kan i utgangspunktet tale for at Marte ikke kan stille strenge aktsomhetskrav til kommunen.

I Høydehoppdommen og Trampettdommen oppstilte Høyesterett imidlertid strenge krav til gymnastikklærere hva gjaldt aktsom atferd i forbindelse med å forhindre skade på elevene i gymnastikkundervisningen. I likhet med gymnastikkundervisningen, innebærer arrangementet i teltet at lærerne har overordnet tilsyn med dem som bruker opplegget mens det pågår. Dette taler for at Marte likevel kan stille strenge aktsomhetskrav til kommunen.

Kommentar: Igjen er det en betydelig svakhet ved besvarelsen at den ikke tar for seg ordlyden først. Ordlyden er i dette tilfelle svært skjønnsmessig, noe som kan gjøre det vanskelig å foreta en ordlydstolkning, men det må altså gjøres. Det at lovens vilkår er skjønnsmessige kan også være et poeng i seg selv som det er verdt å trekke frem.

Samtidig skiller arrangementet i teltet seg fra en vanlig gymnastikkundervisning ved at også andre voksne er tilstede og kan føre tilsyn med barna. Hertil kommer i tillegg at skolen har dårlig økonomi. Momentene taler for at Marte ikke kan stille strenge aktsomhetskrav til kommunen.

På den annen side er Marte med på et arrangement i kommunens regi. Hun bør derfor kunne ha tillit at arrangementet er trygt, og at de ansvarlige lærerne gjør sitt for å forhindre skader ved uforutsette hendelser.

Med avgjørende vekt på at Marte befinner seg på et arrangement som hun bør kunne ha tillitt til at er trygt, kan det ikke virke avskjærende at og så andre voksne kan føre tilsyn med arrangementet.

Etter dette skal vurderingen skje i lys av at Marte rimeligvis kan stille nokså strenge krav til kommunen.

Kommentar: Kandidaten foretar en forholdsvis nyansert vurdering av hvilke forventninger som kan stilles. Det er bra. Kandidaten ville imidlertid fått enda mer uttelling hvis man tok for seg Høydehoppdommen/Trampettdommen noe grundigere.

I bred rettspraksis, blant annet Jernsplintdommen, fremgår det at oppfordring til å reagere på risikoen for skade betinges av tilstrekkelig tilknytning til risikokilden.

Både Peder og Kari inngår i gruppen lærere som har tilsyn med arrangementet i teltet. Begge to befinner seg videre i prat med Kari da teltet raser sammen, og befinner seg følgelig nært henne. De er da rette vedkommende til å reagere på risikoen hun utsettes for.

Kommentar: Kandidaten får frem hvorfor påstått skadevolder har tilknytning til risikoen på en lettfattelig måte. Fremstillingsmessig merker man seg allerede her at kandidaten er ryddig og lett å følge, blant annet ved at det skilles klart mellom de ulike vurderingskriteriene. Dette har stor betydning, særlig i denne typen drøftelser hvor kandidaten behandler en rekke kriterier/vilkår før konklusjonen treffes.

Tilknytningskravet er dermed oppfylt.

I rettspraksis, eksempelvis Klepp-dommen, følger det også at oppfordring til å reagere på risikoen forutsetter en eller flere gjennomførbare alternative handlinger som ville minimert og/eller redusert risikoen for skade. Dette henger sammen med at påstått skadevolder ikke har handlet uaktsomt dersom eneste mulige handlingsalternativ er valgt.

Kommentar: Siste setning i avsnittet er noe teoretisk anlagt, i den forstand at kandidaten forklarer hvorfor handlingsalternativ er en forutsetning for culpaansvar. Generelt bør man være varsom med å begi seg inn på slike teoretiske forklaringer i en praktikum. Så lenge kandidaten begrenser seg til helt korte bemerkninger som dette så er det likevel akseptabelt.

Både Peder og Kari kunne ha revet Marte med seg da de løp ut av det nedrasende teltet. Dette ville eliminert risikoen for skade, og det ville vært praktisk gjennomførbart selv om de var under tidspress, siden de var to personer.

Hvorvidt påstått skadevolder burde handlet annerledes må også sees i lys av risikoens størrelse, jf. blant annet Lier-dommen. Sentralt står en vurdering av risikoens art og grad, og vurderingen låses til det siste tidspunkt der påstått skadevolder kunne handlet annerledes - det kritiske tidspunkt, jf. Ubåt-dommen.

Det første som skal vurderes er risikoens art - alvorligheten ved de skader som kunne inntreffe.

Det fremgår at det store teltet er laget av PVC-materiale, men støttes opp med galvaniserte stålbjelker. Videre er underlaget i teltet hard asfalt. Stålbjerkene befinner seg over hodet på gjestene i teltet, og vil derfor ramme hodet når de faller ned. Sammenholdt med det harde underlaget, fører derfor stålbjerkene til at teltet kan volde alvorlige personskader, og i verste fall død.

Risikoens art er derfor kvalifisert og alvorlig. Dette skjerper aktsomhetskravet, og taler isolert sett for at Peder eller Kari heller burde dratt med seg Marte.

Kommentar: Fornuftig vurdering av risikoens art. Fremstillingsmessig bør man merke seg at kandidaten utmerker seg positivt ved at det hele veien foretas en kort oppsummering av vurderingen av det enkelte kriteriet, og i hvilken retning det trekker i. Det skaper god oversikt og bidrar til at leseren hele tiden er orientert om hvor den materielle vurderingen bærer hen.

Dernest skal det vurderes hvor sannsynlig det var at skade ville inntreffe
- risikoens grad.

På den ene siden er teltets festeanordninger festet i asfalten, noe som i utgangspunktet gjør teltet stabilt og godt rustet til å ta imot vindpåkjenninger. Dette taler for at det ikke var sannsynlig at skade ville skje.

I tillegg har Peder i forkant av det kritiske tidspunkt plassert flere sandsekker på teltduken. Dette minker sannsynligheten for hele at teltet vil falle ned, noe som taler for at det ikke var sannsynlig at skade ville skje.

Samtidig er teltet stort både i flateinnhold og i mønehøyde. Stålkonstruksjonen er derfor av en viss størrelse, og takhøyden gjør det mer sannsynlig at skade vil skje dersom noen rent faktisk treffes av stålkonstruksjonen. Dette taler for at det likevel var sannsynlig at skade ville skje.

Samlet sett er det særlig fremtredende at teltet er stort og høyt, slik at det vil være høy skadefrekvens dersom stålstøttene løsner. Likevel må sannsynligheten nyanseres av at det er iverksatt avbøtende tiltak i form av sandsekker på teltduken.

Risikoens grad er derfor moderat. Sammenholdt med den alvorlige arten er risikoen samlede skadeevne likevel høy. Dette taler med tyngde for at Kari og Peder burde reagert på risikoen for skade, og heller burde grepet tak i Marte.

Kommentar: Sannsynligheten for skade er ofte vanskelig å vurdere. Det gjelder å konkretisere risikograden så mye som mulig. Kandidaten har presise og konkrete argumenter som leder til en nyansert «delkonklusjon». Det er likevel en klar svakhet at været kun nevnes implisitt som en risikofaktor.

Kandidaten burde også allerede her håndtert påstanden om at det aldri før har skjedd skader ved tilsvarende arrangementer og at kommunen derfor ikke kan klandres. Jeg savner også en sammenlikning av risikograden med f. eks. Trampettdommen, om ikke annet fordi det er vanskelig å vurdere sannsynligheten for skade uten et sammenlikningsgrunnlag.

I rettspraksis, blant annet Knallskudd-dommen, er det også vektlagt hvilke berettigede forventinger skadevolder kan ha til den aktuelle skadelidtegruppen. I dette tilfellet er Marte voksen, og bør derfor kunne forventes å reagere på risiko en selv. Dette taler også mot at Peder og Kari burde reagert på risikoen for skade, og heller grepet tak i Marte

Kommentar: Man forstår hva kandidaten vil frem til, men poenget bør nyanseres for at det skal ha noe for seg. Er det egentlig forventet at voksne personer skal reagere på denne typen farer eller skal også voksne personer kunne stole på at sikkerheten er ivaretatt på et arrangement i offentlig regi? Her er det ingen fasit, men det er en svakhet ved besvarelsen at dette ikke drøftes nærmere.

Et annet moment som Høyesterett har vektlagt i sin praksis er om risikoen for skade var synbar og påregnelig. Kommunen viser her til at de har brukt teltet i lang tid uten at dette har resultert i skade.

Samtidig fremgår det at det er et kjent fenomen at teltduken blafrer i vindkastene, slik at risikoen for skade til en viss grad må ha vært påregnelig for lærerne.

I forkant av skadetidspunktet har risikoen for skade også blitt gjort synbar for Kari og Peder når flere elever har spurt om det er trygt å oppholde seg i teltet etter blafringen. Hertil kommer også at Peder innrømmer å ha hatt tankekontakt med at Marte kunne utsettes for risiko dersom han ikke tok henne med seg. Risikoen for skade var derfor synbar for Peder og Kari. Dette taler for at Peder og Kari burde reagert på risikoen for skade, og heller grepet tak i Marte.

Likevel er Peder og Kari under tidspress i skadesituasjonen ved at de må bistå med evakueringen av teltet. Erfaringsmessig reagerer personer ikke like godt under slikt press, særlig ikke hvis de må evakuere andre. Dette taler mot at Peder og Kari burde reagert på risikoen for skade, og heller grepet tak i Marte.

Kommentar: Fornuftig og nyansert vurdering av synbarhet og påregnelighet.

Samlet sett er det særlig fremtredende at skadeevnen var stor, og den alternative handlingen effektiv og gjennomførbar, tidspresset til tross. Disse momentene fordrer i seg stor oppfordring til å reagere på risikoen for skade, særlig i lys av at Marte kan stille strenge aktsomhetskrav til kommunen. Selv om det kan stilles forventninger til Marte som skadelidt, er ikke disse avskjærende.

Etter dette burde Peder Ås og Kari Holm reagert på risikoen for skade i teltet da det begynte å falle sammen, sett i lys av de krav Marte med rimelighet kan stille til kommunen.

Kommentar: Det er ryddig å foreta en slik oppsummerende helhetsvurdering som i forrige avsnitt. Kandidaten evner å vise med tydelighet hvilke momenter som er avgjørende for konklusjonen på en enkel måte. Materielt sett er det elegant av kandidaten å vende tilbake til utgangspunktet om at det må stilles forholdsvis strenge krav til kommunen. Kandidaten er også språklig sett tydelig på hvilken delkonklusjon som treffes. Dette siste kan fremstå banalt, men det er like fullt mange studenter som glemmer viktigheten av det.

Peder Ås og Kari Holm handlet derfor "uaktsomt", jf. § 2 -1 nr. 1 første punktum da Marte skadet seg i teltet, sett i lys av de krav Marte med rimelighet kan stille til kommunen.

Det betyr at det foreligger ansvarsgrunnlag som gjør Storevik kommune ansvarlig for Martes skade etter arbeidsgiveransvaret i skl. § 2-1.

Så må det vurderes om det foreligger adekvat årsakssammenheng mellom Kari og Peders uaktsomhet og Martes skade i teltet.

I rettspraksis og teori fremgår det at kravet til adekvat årsakssammenheng både har en faktisk og en rettslig side.

I rettspraksis, blant annet P-pilledom II, har kravet om faktisk årsakssammenheng blitt formulert som at skadevolders årsaksbidrag må være en nødvendig og ikke uvesentlig betingelse for at skaden inntraff.

Det er på det rene at Marte ikke ville blitt skadet dersom Peder eller Kari hadde dratt henne med ut av teltet. Videre er unnlatelsen av å dra henne ut så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den. Kravet om faktisk årsakssammenheng er da oppfylt.

Oppgaven gir ikke holdepunkter for å drøfte rettslig avgrensning av kommunens ansvar overfor Marte.

Dette innebærer at det foreligger adekvat årsakssammenheng mellom Kari og Peders uaktsomhet og Martes skade i teltet.

Kommentar: Kandidaten foretar en kort og konsis vurdering av årsakssammenheng, hvor det også fremgår tydelig hva som er vurderingstemaet. Det er viktig å ikke bruker lenger tid på disse vurderingene enn nødvendig.

Samtlige kumulative minstevilkår for erstatningsansvar er da oppfylt, jf. over.

Følgelig er Storevik kommune i utgangspunktet erstatningsansvarlig overfor Marte som følge av skadene hun pådro seg i teltet på skoleavslutningen.

Utmåling skjer etter skl. § 3-1. Oppgaven legger ikke opp til at det skal foretas konkret utmåling av erstatningsbeløpet.

Kommunen anfører imidlertid at erstatningsansvaret faller bort som følge av at Marte selv kan bebreides for at hun ikke kom seg ut av teltet i tide.

Kommentar: Igjen benyttes partens anførsel på en hensiktsmessig måte som inngang til den videre drøftelsen.

Det følger av skl. § 5-1 nr. 1 første punktum at erstatningsutbetalingen kan avkortes eller bortfalle dersom skadelidte ved "egen skyld" har "medvirket" til skaden.

Etter sin ordlyd kan det foreliggende tilfellet også omfattes av bestemmelsen i skl.

§ 5-1 nr. 2. Imidlertid følger det av rettspraksis, blant annet Bankkassererdommen, at bestemmelsen i § 5-1 nr. 2 er myntet på skader som inntreffer etter den første skaden. § 5-1 nr. 2 skal derfor ikke anvendes på det foreliggende tilfellet.

Første spørsmål blir derfor om Marte utviste "egen skyld" da hun ikke kom seg ut i tide og ble skadet i teltet på skoleavslutningen, jf. § 5 -1 nr.1 første punktum.

I skadeserstatningslovens forarbeider og rettspraksis er det lagt til grunn at vilkåret "egen skyld" peker hen på den alminnelige culpanormen for medvirkning slik den er utviklet i rettspraksis og teori.

Kommentar: Igjen begår kandidaten en grunnleggende metodisk feil ved at det ikke foretas en ordlydstolkning av «egen skyld».

Spørsmålet blir derfor om Marte burde ha reagert på risikoen for skade i form av å bli stående i teltet som raste sammen.

Alternativt kunne Marte ha løpt ut av teltkorridoren sammen med Kari og Peder.

Denne handlingen ville eliminert risikoen for skade, og den var også klarligvis praktisk gjennomførbare.

Kommentar: Kort og greit om dette. Det er fornuftig at kandidaten ikke presenterer kriteriene under culpanormen enda en gang, ettersom det allerede er understreket at vilkåret «egen skyld» refererer til den alminnelige culpanormen.

Hvorvidt Marte burde reagert på risikoen, og heller valgt å løpe etter Peder og Kari må imidlertid sees i sammenheng med risikoens størrelse, jf. Lier-dommen.

Hva gjelder risikoens art henvises det til drøftelsen over. Denne var kvalifisert og alvorlig, noe som skjerper Martes aktsomhetskrav. Dette taler isolert sett for at hun burde reagert på risikoen og heller løpt etter Marte og Peder.

Hva gjelder risikoens grad vil det erfaringsmessig alltid være risiko forbundet med å bli stående inne i et telt som raser sammen. Selv om teltduken allerede har blitt støttet av sandsekker, ligger det i den generelle utformingen av telt at bærekonstruksjoner kan falle ned. Når teltet i tillegg er stort, vil disse bærekonstruksjonene være av en tyngde og vekt som medfører høy skadefrekvens og sannsynlighet for skade dersom noen treffes av disse.

Samlet sett var derfor risikoens grad stor. Sammenholdt med risikoens kvalifiserte og alvorlige art, fremstår skadeevnen samlet sett som stor. Dette taler med tyngde for at Marte burde reagert på risikoen og heller løpt etter Kari og Peder.

På den annen side er Marte på et arrangement i skolens regi, og bør derfor kunne forvente at hun vil få hjelp dersom uhell skulle inntreffe. Dette taler mot at hun burde reagert på risikoen for skade, og heller løpt etter Peder og Kari.

I tillegg raser teltet ned svært raskt, og Marte har derfor begrenset tid til å handle. Erfaringsmessig er det mange voksne personer som "fryser" istedenfor å komme seg vekk når risikoen for skade materialiserer seg. Dette taler også mot at hun burde reagert på risikoen for skade, og heller løpt etter Peder og Kari.

Kommentar: Det kan ofte være vanskelig å vurdere risikograd under medvirkning ettersom dette allerede er vurdert i «hoveddrøftelsen». Kandidaten løser dette på en god måte. Først fremheves noen generelle trekk ved risikoen

(hvor det blir nødvendig med enkelte gjentakelser), hvorpå kandidaten går inn på enkelte faktorer som gjelder særskilt for Marte som skadelidt. Det er god metode og gir en fornuftig materiell vurdering.

Likevel er risikoen for skade svært synbar for Marte når personene rundt henne plutselig løper unna og bærekonstruksjoner begynner å falle ned. Som voksen på det kunne forventes at Marte oppfatter dette som at området er farlig.

Marte har også vært vitne til at teltduken har blafret gjennom arrangementet. Risikoen for skade var derfor både synbar og påregnelig for henne. Dette taler sterkt for at hun burde reagert på risikoen for skade, og heller løpt etter Peder og Kari.

Samlet sett er risikoens skadeevne stor, og den alternative handlingen både enkelt gjennomførbar og effektiv. Sett i lys av at risikoen for skade også er svært synbar for Marte, kan det ikke være avskjærende at hun hadde tidspress og burde kunne forvente annen hjelp.

Etter dette burde derfor Marte ha reagert på risikoen for skade i form av å bli stående i teltet som raste sammen.

Det betyr at Marte utviste "egen skyld" da hun ikke kom seg ut i tide og ble skadet i teltet på skoleavslutningen, jf. skl. § 5-1 nr. 1 første punktum.

Kommentar: Det kan innvendes at kandidaten er vel streng med Marte som skadelidte, særlig i form at risikoen for skade hevdes å være «svært synbar» fra hennes ståsted. Det er høyst diskutabelt. Slike materielle nyanser er imidlertid ikke nødvendigvis avgjørende for hvordan besvarelsen vurderes. Argumentasjonen er fornuftig og kandidaten formulerer tydelig hvilke forhold som må være utslagsgivende og hvorfor. Det er dette siste som gir mest uttelling.

Rent språklig bør man etter min mening være tilbakeholden med å bruke forsterkende ord som «svært», «betydelig», «åpenbart» eller liknende. Det er sjelden grunnlag for å sette argumentasjonen på spissen på denne måten, også i det virkelige liv.

Neste spørsmål blir om Marte har "medvirket" til sin egen skade ved å bli stående i teltet da det raste sammen, jf. skl. § 5-1 nr. 1 første punktum.

Av rettspraksis fremgår det at vilkåret "medvirket" skal forstås som et krav om faktisk årsakssammenheng mellom skadelidtes egne handlinger og skaden som inntraff.

Det er på det rene at skaden ikke ville skjedd dersom Marte hadde kommet seg ut av teltet sammen med Kari og Peder. Det foreligger følgelig faktisk årsakssammenheng, da Martes årsaksbidrag utgjør et nødvendig og ikke uvesentlig årsaksbidrag til skaden, jf. blant annet P-pilledom II.

Marte har derfor "medvirket" til sin egen skade ved å bli stående i teltet da det raste sammen, jf. skl. § 5-1 nr. 1 første punktum.

Kommentar: Igjen akseptabelt at kandidaten er kort og konsis her. Det kan drøftes om Martes årsaksbidrag er vesentlig nok til å knytte ansvar til den. Av hensyn til omfanget på oppgaven og tiden til rådighet gis det imidlertid ikke noe trekk for å ikke gå nærmere inn på dette.

Det betyr at Marte ved "egen skyld" har "medvirket" til at skaden skjedde, og at erstatningssummen derfor "kan" nedsettes om det er "rimelig" sett i lys av "atferden", "dens betydning for at skaden skjedde", "omfanget av skaden" og "forholdene ellers", jf. skl. § 5-1 nr. 1 første punktum.

Ordlyden av "kan" peker hen på avkortning skjer etter en konkret skjønnsmessig helhetsvurdering.

I rettspraksis, eksempelvis Bankkassererdommen, har det vært tilfeller der avkortning ikke har skjedd, selv om de øvrige vilkårene for avkortning er oppfylt.

Det neste spørsmålet blir derfor om det er "rimelig" å avkorte Martes erstatningsutbetaling sett i lys av "atferden", "dens betydning for at skaden skjedde", "omfanget av skaden" og "forholdene ellers", jf. skl. § 5 -1 nr. 1 første punktum.

I rettspraksis fremgår det at "atferden" peker på at skadevolder og skadelidtes grad av skyld og etisk klander skal vektes mot hverandre.

Kommentar: Dette er helt riktig, men igjen meget sløvt av kandidaten å ikke tolke ordlyden først.

I dette henseende har begge parter utvist simpel uaktsomhet, men det er skjerpene for Martes del at hun blir stående i teltet selv om risikoen for skade er svært synbar for henne. I tillegg er det formildende for kommunen at Peder rent faktisk har forsøkt å avbøte risikoen ved bruk av sandsekker. Likevel er det skjerpene at Peder også beroliget personene i teltet om at alt var i orden, når dette ikke var tilfellet. Dette taler for at det ikke er "rimelig" å avkorte Martes erstatningsutbetaling, jf. skl. § 5-1 nr. 1 første punktum.

"[D]ens betydning for at skaden skjedde" tilsier en vurdering av skadevolder og skadelidtes årsaksbidrag i et årsaksperspektiv.

På den ene siden har Peder og Kari disponert Marte for skade ved å unnlate å ta henne med seg ut. Likevel har Marte disponert seg selv for skade når hun ikke forlater teltet på egenhånd. Martes årsaksbidrag ligger også, om enn bare noen sekunder, nærmest i årsaksrekken forut for skaden. Dette taler til en viss grad for at det er "rimelig" å avkorte erstatningssummen, jf. skl. § 5 -1 nr. 1 første punktum. I forarbeidene og rettspraksis har momenter under "forholdene ellers" ofte vært om skadelidte er ung, har blitt alvorlig skadet, og eventuelle forsikringer på skadevoldersiden.

Selv om Marte er forelder, og derfor ikke like ung som skadelidte i eksempelvis Bilbelte- dommen, har skaden gjort henne varig ufør. I tillegg legges det til grunn at Storevik kommune har ansvarsforsikring for den virksomhet den driver, da dette er vanlig praksis for kommuner. Dette taler også mot at det er "rimelig" å avkorte erstatningssummen, jf. skl. § 5-1 nr. 1 første punktum.

Samlet sett er det fremtredende at Peder beroliget personene i teltet, men at skade inntraff på tross av dette. I tillegg har Marte blitt varig ufør slik at sosiale hensyn taler mot avkortning. På den annen side har Marte selv unnlatt å reagere, og derfor disponert seg for en svært synbar risiko.

Kommentar: Kandidaten utmerker seg positivt under vurderingen av avkortning. Materielt sett foretas det en grundig og balansert vurdering, hvor kandidaten får illustrert gode og relevante kunnskaper om temaet. I tillegg er argumentasjon ryddig, særlig fordi kandidaten igjen får tydelig frem hva som vektlegges.

Det betyr at det til en viss grad er "rimelig" å avkorte Martes erstatningssum, sett i lys av "atferden", "dens betydning for at skaden skjedde", "omfanget av skaden" og "forholdene ellers". jf. skl. § 5-1 nr. 1 første punktum.

Dernest må det avgjøres hvor mye Martes erstatningssum skal avkortes med.

I Alpinbakkedom I måtte en kvinnelig alpinist tåle 1/3 avkortning av erstatningssummen fordi hun ikke avpasset farten etter forholdene i en alpinbakke. Avkortningen ble blant annet begrunnet med at risikoen for skade var synbar og påregnelig for kvinnen.

I likhet med alpinisten i dommen, har Marte også unnlatt å reagere på risiko som var synbar og påregnelig for henne. Imidlertid må bildet nyanseres noe da Marte, i motsetning til alpinisten, i forkant ble fortalt at det i utgangspunktet ikke var noen risiko for skade.

Etter dette skal Martes erstatningssum avkortes med 1/4. Kommunens anførsel tas delvis til følge.

Lempning av erstatningsansvaret etter skl. § 5 -2 er ikke aktuelt siden skadevolder er en kommune, det er en snever unntaksregel og det allerede er foretatt avkortning etter § 5-1 nr. 1 første punktum.

Konklusjonen er at Storevik kommune er erstatningsansvarlig for 3/4 av erstatningssummen overfor Marte Kirkerud som følge av skadene hun pådro seg i teltet på skoleavslutningen.

Twisten mellom ABC AS og Storevik kommune

Den overordnede problemstillingen er om Storevik kommune er erstatningsansvarlig overfor ABC AS som følge av at Marte ikke lenger kan jobbe i ABC etter skadene i teltet.

Det følger av samstemt rettspraksis at erstatningsansvar betinges av en erstatningsrelevant skade, et ansvarsgrunnlag hos påstått skadevolder og adekvat årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og skaden.

Kommentar: Igjen er det ryddig at kandidaten gir anvisning på det overordnede vurderingstemaet.

Utgangspunktet er at en erstatningsrelevant skade er et økonomisk tap eller annen negativ effekt som kan verdsettes i penger.

Det er klart at ABC har lidt et økonomisk tap når Martes fravær fører til at selskapet går glipp av kontrakter. At formuesskade har erstatningsvern følger også forutsetningsvis av utmålingsregelen i skl. § 4 -1.

ABC AS har derfor lidt en erstatningsrelevant skade.

Kommentar: Igjen kort og presist om det opplagte. Det kan fremstå banalt og enkelt å bruke kort tid på det opplagte. Her er det imidlertid mange kandidater som trår feil og bruker alt for lang tid på innledende klargjøringer eller opplagte konklusjoner. Konsekvensen er at man får mindre tid til det sentrale og samtidig uttrykker en viss faglig usikkerhet. Det er derfor viktig å fokusere på dette i en eksamenssituasjon.

Videre foreligger det ansvarsgrunnlag som gjør kommunen ansvarlig for skaden etter arbeidsgiveransvaret i § 2-1, jf. drøftelsen over.

Den videre problemstillingen blir da om det foreligger adekvat årsakssammenheng mellom kommunens uaktsomhet og ABCs tap som følge av de bortfalte kontraktene.

Det er på det rene at både de daværende og fremtidige kontraktsforhandlinger ville kommet i havn dersom Marte ikke hadde blitt skadet i teltet på skoleavslutningen. Kommunens uaktsomhet utgjør derfor en nødvendig betingelse for skaden, jf. eksempelvis P-pilledom II.

Videre er kommunens uaktsomhet så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den.

Kravet om faktisk årsakssammenheng er derfor oppfylt.

Kommentar: Kandidaten fatter seg i korthet, men tar seg samtidig tid til å begrunne hvorfor faktisk årsakssammenheng ikke er problematisk.

I det foreliggende tilfellet er det imidlertid tale om en tredjepart som lider formuestap som følge av primærskaden. Det må således vurderes om det skal foretas rettslig avgrensning av kommunens ansvar.

I bred rettspraksis, blant annet Schizofreni-dommen, har vurderingen rundt rettslig avgrensning blitt formulert som hvorvidt skaden var en så upåregnelig, fjern og avledet følge av den skadevoldende handling at det blir urimelig å knytte ansvar til den.

I dette ligger det en vurdering av om skadeforløpet, skadetypen og skadens omfang var påregnelig for skadevolderen, og om det foreligger tilstrekkelig nærhet mellom den skadevoldende handling og skaden. Momentene inngår i en helhetsvurdering av om det er rimelig å avgrense ansvaret i det enkelte tilfellet.

Kommentar: Kandidaten gir en grundig og god redegjørelse for vurderingstemaet rettslig avgrensning. Ved skjønsmessige ulovfestede regler vil det normalt være en fordel å gi en grundig redegjørelse for det som skal vurderes, slik at man dermed skaper et godt grunnlag for drøftelsen. Kandidaten utmerker seg positivt i så henseende.

I norsk rettspraksis har tredjepartstap som hovedregel i rettspraksis blitt bedømt etter en streng norm for rettslig avgrensning. Dette kommer av at tredjeparten ikke har lidt noen faktisk integritetskrenkelse, og at hensynet til skadelidte derfor ikke gjør seg gjeldende med stor tyngde.

Kommentar: Det er fint at kandidaten forsøker å angi noe om terskelen for erstatningsansvar (og nyanserer nærmere i avsnittene under) uten å gå nærmere inn på teoretiske betraktninger.

I det foreliggende tilfellet skal derfor ABCs rene formuestap i utgangspunktet bedømmes etter en streng norm for rettslig avgrensning.

Samtidig har det i rettspraksis, blant annet Bersagel-dommen, blitt stadfestet at normen for rettslig avgrensning er mindre streng der skadevolder har utvist større grad av skyld.

I det foreliggende tilfellet har kommunen bare utvist simpel uaktsomhet, slik at den mildere normen for rettslig avgrensning ikke gjøres gjeldende.

Spørsmålet blir da om ABCs tap i forbindelse med tapte kontrakter etter Martes skade er en så upåregnelig, avledet og fjern følge av kommunens uaktsomhet at det blir urimelig å knytte ansvar til den sett i lys av den strenge normen for rettslig avgrensning.

Kommentar: Treffende og konkret problemstilling. Igjen, denne typen presiserende problemstillinger er ofte et godt metodisk grep som skaper god oversikt og etterlater et inntrykk av at kandidaten har god kontroll på hvilke vurderinger som skal foretas.

Det første som vurderes er om skadeforløpet, skadetypen og skadens omfang i forbindelse med ABCs tap var påregnelig for kommunen.

I forkant av ulykken i teltet hadde Marte snakket med Peder og Kari om kontraktsforhandlingene. Peder kjente også allerede til forhandlingene, siden konen hans jobbet tett med Marte i ABC.

Peder og Kari blir i tillegg aktivt identifisert med kommunen gjennom arbeidsgiveransvaret, slik at deres kunnskap regnes som kommunens kunnskap.

Det er derfor klart at skadeforløpet, skadetypen og skadens omfang i forbindelse med ABCs tap var påregnelig for kommunen.

Dernest skal det vurderes om det foreligger tilstrekkelig nærhet mellom kommunens uaktsomhet og ABCs tap.

I Flymanøverdommen fikk ikke eieren av et ørretklekkeri erstatning da et britisk jagerfly under en militærmanøver kuttet en strømledning slik at klekkeriet led driftsstans. Avgjørende for resultatet var blant annet at antallet potensielle skadelidte etter kabelkuttingen var uoversiktlig og at klekkerieieren selv kunne beskyttet seg mot tapet.

ABC er på sin side Martes eneste arbeidsgiver. Til forskjell fra saksforholdet i Flymanøverdommen, er det derfor bare en svært begrenset krets som kan lide tredjepartstap ved Martes skade. Dette taler for at det foreligger tilstrekkelig nærhet mellom kommunens uaktsomhet og ABCs tap.

Kommentar: Dette er fornuftig og konkret bruk av rettspraksis. Kandidaten viser materiell oversikt ved å vise til en utslagsgivende faktor i Flymanøverdommen og sammenstiller med det konkrete tilfellet på en treffende måte. Merk også at kandidaten er flink til å presisere i hvilken retning argumentasjonsrekken trekker.

Samtidig har Marte spisskompetanse innenfor selskapet, og hun har således en sentral rolle ved kontraktsforhandlingene. I Skiltmakerdommen var saksforholdet at en nøkkelmedarbeider og eneste aksjonær i et aksjeselskap ikke fikk erstattet tap av utbytte i aksjeselskapet etter at han ble skadet.

I likhet med aksjeeieren i dommen, har ABC valgt å organisere virksomheten sin på en måte som avhenger av at en nøkkelmedarbeider kan arbeide som normalt. ABC kunne ansatt flere med Martes kompetanse, men har tatt et bevisst valgt om å ikke gjøre det. Det kan følgelig virke fjernt at en kommune skal holdes ansvarlig for måten selskapet har valgt å organisere driften på. Dette taler for at det ikke foreligger tilstrekkelig nærhet mellom kommunens uaktsomhet og ABCs tap.

Kommentar: Kandidatens juridiske metode er noe svakere her, først og fremst fordi det ikke fremgår hva som ble resultatet i Skiltmakerdommen og hvorfor. Argumentasjonen knyttet til Martes kompetanse blir dermed hengende i løse luften uten noe konkret støtte fra dommen som er nevnt.

I Kabel-dommen fikk imidlertid et mekanisk verksted erstatning etter at et skip i nødverge kastet anker og skadet en vital strømlledning for verkstedet. Erstatning ble gitt, blant annet med henvisning til at skadevolder til fordel for egne interesser bevisst ofret kabelen som han visste utgjorde en konkret og nærliggende interesse for verkstedet.

Peder Ås vedkjenner at han vurderte å ta med Marte ut av teltet, men at han heller prioriterte evakuering av de øvrige arrangementsdeltakerne som han hadde tilsyn for. I likhet med skipet i Kabel-dommen har derfor Peder foretatt en bevisst "ofring" av Martes interesser til fordel for sin egen interesse i form av evakuering. Dette taler for at det foreligger tilstrekkelig nærhet mellom kommunens uaktsomhet og ABCs tap.

Kommentar: To gode avsnitt. Metodisk sett gjengis Kabeldommens relevante premisser på en god måte og sammenstillingen med det vårt tilfelle er konkret og presis. Materielt sett utmerker kandidaten seg positivt ved å se poenget med at også Peders valg innebærer en nedprioritering av en bestemt interesse.

Samlet sett legges det avgjørende vekt på Peders bevisste "ofring" av Martes interesser. Når antallet potensielle skadelidte tredjemenn videre er begrenset, kan det ikke være avskjærende at ABC har valgt å organisere virksomheten sin på en måte som gjør dem sårbare for tap når nøkkelmedarbeidere blir skadet.

Kommentar: Kandidaten har reflekterte betraktninger om temaet og viser god evne til å trekke på sine kunnskaper om rettspraksis. Fremstillingsmessig er det igjen ryddig at det foretas en samlet vurdering hvor det fremgår tydelig faktiske forhold som er utslagsgivende.

Det innebærer at det foreligger tilstrekkelig nærhet mellom kommunens uaktsomhet og ABCs tap.

I det helhetlige bildet må kommunen v/Peder og Karis positive kjennskap til ABCs kontraktsforhandlinger sammenholdes med nærheten mellom kommunens uaktsomhet og ABCs tap. Selv om kommunen bare har utvist simpel uaktsomhet, kan ikke den strenge normen for rettslig avgrensning være avskjærende i dette tilfellet.

Det betyr at ABCs tap i forbindelse med tapte kontrakter etter Martes skade ikke er en så upåregnelig, avledet og fjern følge av kommunens uaktsomhet at det blir urimelig å knytte ansvar til den sett i lys av den strenge normen for rettslig avgrensning.

Følgelig skal det ikke foretas rettslig avgrensning av kommunens ansvar overfor ABC AS.

Kravet om adekvat årsakssammenheng mellom kommunens uaktsomhet og ABCs tap er derfor oppfylt.

Samtlige kumulative minstevilkår for erstatningsansvar er da oppfylt, jf. over. Kommunen er da i utgangspunktet erstatningsansvarlig overfor ABC AS.

Utmåling skjer etter skl. § 4-1. Oppgaven legger ikke opp til utmåling av noe konkret beløp.

Avkortning av ABCs erstatningsutbetaling etter skl. § 5 -1 er ikke aktuelt.

Lempning av erstatningsansvaret etter skl. § 5 -2 er heller ikke aktuelt da skadevolder er en kommune og dette er en snever unntaksregel.

Konklusjonen er at Storevik kommune er erstatningsansvarlig overfor ABC AS som følge av at Marte ikke lenger kan jobbe i ABC etter skadene i teltet.

Teoridel

Drøft om, og i så fall i hvilken grad Rt. 2015 s. 216 - Trefelling utvider det erstatningsrettslige vernet for utgifter til dekning av ikke-økonomiske interesser sammenliknet med tidligere rettspraksis.

Kommentar: Oppgaveteksten oppgir at teoribesvarelsen teller 40 prosent, noe som er veiledende for sensors vurdering.

1 - Plassering og oppgavens rammer

I norsk erstatningsrett betinges erstatningsansvar av en erstatningsrelevant skade, ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og skaden. Spørsmål om erstatningsrettslig vern av utgifter til dekning av ikke-økonomisk interesse kan rubriseres som spørsmål i relasjon til vilkåret om erstatningsrelevant skade. Slike spørsmål kommer også særlig på spissen i forbindelse med tingsskade.

Det følger forutsetningsvis av utmålingsregelen i skl. § 4 -1 at erstatning skal utbetales for å dekke skadelidtes "økonomiske tap". I utgangspunktet kan derfor bestemmelsen etter sin ordlyd forstås som at ethvert økonomisk tap kan kreves dekket. Dekning av ikke-økonomiske interesser er imidlertid ofte en type økonomisk tap som skadelidte påfører seg selv for å gjenopprette tidligere tilstand.

Dette reiser særlige spørsmål. Oppgaven vil derfor i det følgende først belyse aktuelle hensyn i relasjon til vern av dekning for ikke-økonomiske interesser. Dernest skal tas stilling til hvordan rettspraksis har behandlet selvpåførte tap for dekning av ikke-økonomisk skade. Avslutningsvis skal det foretas en vurdering av om erstatningsvernet for dekning av ikke-økonomiske interesser er utvidet sett i lys av Rt. 2015 s. 216 - Trefelling.

Kommentar: Det vil som regel være mange måter man kan besvare en teorioppgave på, noe som i seg gjør øvelsen utfordrende. Det vil imidlertid nærmest alltid være fornuftig å plassere oppgavens tema i en større kontekst. Det gir leseren en forståelse av temaets relevans i en større sammenheng.

I tillegg vil det ofte være en fordel å angi helt konkret hvordan oppgaven skal besvares. Kandidaten gjør nettopp dette på en fornuftig måte, særlig ved at innledningen gir leseren et godt bilde på hvor problemstillingen hører hjemme i en større erstatningsrettslig sammenheng.

2 - Hensyn og prinsipper

I norsk erstatningsrett er det et generelt prinsipp at skadelidte så langt som mulig skal forsøke å minimere skaden når den har inntruffet. Dette er kjent som skadelidtes tapsbegrensningsplikt, og er også delvis kodifisert i skl. § 5 -1 nr. 2.

Samtidig tilsier reparasjonshensynet at erstatningen skal stille skadelidte som om skaden ikke var skjedd. Skadelidte skal med andre ord ikke måtte avfinne seg ulemper som følger av at interessen er krenket. Dette gjelder prinsipielt både for interesser av økonomisk art og av ikke-økonomisk art.

Et annet moment er preventive hensyn i relasjon til skadevolder. Dersom krenkelse av en ikke-økonomisk interesse uansett ikke var å betrakte som et "økonomisk tap", jf. skl. § 4-1, ville skadevoldere i praksis fritt kunne volde skade på slike interesser uten å kunne holdes ansvarlig. Dette ville skape et erstatningsrettslig tomrom i norsk rett, og er åpenbart ikke en ønskelig tilstand.

Kommentar: Igjen er kandidaten flink til å reflektere rundt oppgavens hovedtema, uten å rote seg bort i vidløftige betraktninger som ikke er relevante. Materielt sett er det ganske så enkle poenger som fremføres, men kandidaten viser samtidig evner til å foreta selvstendige betraktninger om temaet, noe som er sentralt i en teorioppgave.

Språklig sett er bruken av ordet «åpenbart» unødvendig ref. min kommentar ovenfor om forsterkende ord.

3 - Rettspraksis

3.1 - Leiebildommen

I Leiebildommen fikk en person skadet bilen sin rett i forkant av en bilferie, for så å kreve utgiftene erstatning for utgifter til leiebil. Med andre ord kom spørsmålet om erstatning for skade på ikke-økonomisk interesse, i dette tilfellet ferie, på spissen.

Retten tilkjente erstatning, men tok ikke utgangspunkt i at det krenkede godet var ferien i seg selv. Det ble heller tatt utgangspunkt i at det krenkede godet var kvinnens bil, et gode som en viktig interesse for samfunnet. Samtidig ble det presisert at erstatningsutmåling for pådratte utgifter for å avbøte på en ikke-økonomisk skade måtte sees i lys av skadelidtes tapsbegrensningsplikt.

Høyesterett knyttet dermed vurderingen opp mot bilens betydning. Dette kan tolkes i retning av fasadelegitimering, ved at retten ønsket å gi erstatning, men at ferie som gode ikke var kvalifisert nok til å kunne medføre erstatningsvern. Følgelig ble vurderingen heller knyttet opp mot bilens rolle i samfunnet, et gode som uomtvistelig er anerkjent i samfunnet for øvrig.

3.2 - Veibrodommen

I Veibrodommen hadde en anleggsmaskin under transport voldt skade på en veibro. Trafikksikringsselskapet erkjente ansvar for skadene på selve broen, men ikke for utgiftene tilknyttet Statens oppføring av en annen midlertid bro. Også her ble det tilkjent erstatning.

Sentralt for resultatet var at retten mente at den midlertidige broen gjenopprettet tidligere tilstand i relasjon til trafikkflyten, en svært viktig samfunnsinteresse. I likhet med Leiebilddommen, er det derfor tydelig at retten velger å knytte skadelidtes økonomiske tap opp mot en interesse som er anerkjent av samfunnet.

Det avgjørende for erstatningsvern for dekning av ikke-økonomisk interesse synes dermed i lys av Veibrodommen å være hvorvidt den krenkede interessen har bred anerkjennelse ellers i samfunnet.

3.3 - Fangstgropdommen

Synspunktet kommer enda klarere frem i Fangstgropdommen der en fangstgrop fra jernalderen ble skadet i forbindelse med utvidelse av en skogsbilvei. Gropen var automatisk fredet etter Kulturminneloven, og Høyesterett fastslo at Staten kunne kreve erstatning for utgifter tilknyttet ny arkeologisk utgravning.

I likhet med Veibrodommen og Leiebilddommen, var det krenkede godet av ikke-økonomisk karakter, men samtidig et gode som anerkjennes av samfunnet forøvrig. Det kan derfor virke naturlig, sett i lys av tidligere praksis, at Staten kunne få dekning for gjenopprettelse/ny utgravning av fangstgropen.

Kommentar: Kandidaten illustrerer gjennomgående gode materielle kunnskaper om de dommer som nevnes og klarer å gjengi dette på en presis måte. Det man særlig bør merke seg er at dommenes resultat og innhold ikke bare gjengis. Kandidaten reflekterer i tillegg med egne ord rundt betydningen av hver enkelt dom i relasjon til oppgavens tema. Det gir besvarelsen et selvstendig preg og kandidaten utmerker seg positivt.

3.4 - Trefellingsdommen

I Rt. 2015 s. 216 - Trefelling var saksforholdet at en mann på grovt uaktsomt vis hadde hogget flere trær på naboeiendommen uten tillatelse. Det var uomtvistet at de skadde eiendommene ikke hadde blitt mindre verdt som følge av den ulovlige hogsten. Med andre ord var det krenkede godet i dette tilfellet «følelsen av skog», et gode av ikke-økonomisk karakter.

Også i denne dommen ble det tilkjent erstatning. Det ble pekt på at erstatning for gjenopprettelse av tidligere tilstand i rimelig utstrekning kunne tilkjennes, noe som er i tråd med tidligere praksis, jf. over.

I tillegg innebærer dommen at skogsfølelsen anerkjennes som en ikke-økonomisk gode som har erstatningsrettslig vern. Videre er det klart at det norske samfunnet anerkjenner følelsen av skog, blant annet ved forurensningslovgivning og at turer i skogen er integrert i den norske nasjonalfølelsen.

Resultatet i dommen er derfor, som nevnt, i tråd med tidligere praksis. Imidlertid ble det ikke tilkjent full erstatning for trærne, bare til mindre trær. Disse trærne vil likevel på sikt vokse seg høyere og føre til full gjenopprettelse. Reparasjonshensynet er derfor ivaretatt, men samtidig inneholder avgjørelsen også spor av tankegangen fra Leiebil-dommen.

Kommentar: Også Trefellingsdommen gjengis på selvstendig og fornuftig vis. Det er imidlertid uheldig at kandidaten allerede her forskutterer sin egen konklusjon ved å fastslå at dommen er i tråd med tidligere praksis.

4 - Slutning

Trenden i de overnevnte dommene synes å være at det tilkjennes erstatning for dekning av krenket gode av ikke-økonomisk karakter dersom godet er anerkjent i samfunnet. Sett i lys av dette kan det argumenteres for at Rt. 2015 s. 216 - Trefelling egentlig ikke utvider vernet for utgifter til dekning av ikke-økonomiske interesser.

Dette fordi at naturfølelse og naturen i seg selv allerede har rettslig anerkjennelse som et viktig gode i samfunnet. Eksempler på dette er først og den strenge forurensningslovgivningen, men samtidig har Høyesterett i f.eks. Lunner Pukkverk - dommen vist at hensyn til miljø står sterkt og gjennomsyrrer norsk rett.

Når skogsfølelsen i tillegg er en integrert del av norsk nasjonalfølelse og folkesjel, er det klart at også den kan rubriseres som et gode som anerkjennes i det brede samfunn. En naturlig forlengelse av en slik rubrisering blir da at godet også har erstatningsrettslig vern.

Kommentar: Kandidaten foretar forholdsvis enkle betraktninger av om dommen utvider det erstatningsrettslige vernet. Spørsmålet kunne vært vurdert grundigere og mer nyansert. Kandidatens argumentasjon er imidlertid lett å følge og gir god mening ut fra gjennomgangen av tidligere rettspraksis. Kandidaten utmerker seg positivt ved selvstendig og reflektert argumentasjon gjennom hele teoribesvarelsen.

Teoribesvarelsen har i tillegg god struktur i form av en fornuftig inndeling av undertemaer.